

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs XII. Secunda plaga Ranarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

esse quod Sapiens ait: *Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur* ?

Miramur aliquando nobis aduersa aliqua evenire, quia nescimus quare, vel unde: Aliquis facit iacturam bonorum, adscribit fortunæ, cogitet an ipse aliquando non fuerit causa iacturæ alienæ, iniustitiam illi faciendo. Punitur per quæ peccavit: Alius persecutiones patitur ab hostibus suis, cogitet an non aliquando ipsemet persecutus sit innocente. Alius non assequitur magnum aliquod officium quod prætendebat, cogitet an nunquam malis artibus, falsis diceriis, & ex invidia similiter excluderit alterum.

Alius habet immorigeros, & refractarios liberos, cogitet quoties ipsemet parentibus suis inobediens fuerit. Certe lego de quodam parente quod capillis à filio extractus fuerit extra domum, & parentem falsum fuisse, se idem parenti suo fecisse. Alius denique multas afflictiones habet medias inter divitias, cogitet an non aliquando egenos affixerit negando illis quod facile poterat dare ex abundantia sua. Quia semper hoc manet verum: *Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur*. Sic *Egyptios* plestebat Deus per mutationem fluvii in sanguinem, quia sanguinem puerorum innocentium in flumine effuderant.

Verum, inquit Scriptura, etiam malefici *Pharaonis* similiter aquas verterunt in sanguinem; verosimile est hoc illos fecisse cum jam aquæ ad naturalem statum reverterant, cum enim *Moyse* omnes aquas mutasset in sanguinem, unde illi aquas habere poterant quas mutarent? Unde puto mutationem à *Moyse* factam ad unum forte alterumve diem durasse, maleficorum vero ad tres quatuorve dies, quia inter hanc plagam, & illam quæ sequitur, dicit Scriptura septem dies intercessisse.

Interea *Pharao* videns rursus maleficos suos idem fecisse quod fecerat *Moyse*, magis cor suum obduravit.

DISCURSUS XII

Secunda plaga Ranarum.

Itaque jussu Dei vadit *Moyse* ad *Pharaonem*, & ait: *Hæc dicit Dominus: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi*. Sed noluit illos audire: *Extendit ergo Aaron manum suam cum virga super aquas*

N n 2

Egypti,

Ægypti, & ascenderunt Rane tantâ multitudine, ut operirent terram Ægypti, & sicut Aaron Regi prædixerat, factum est, scilicet: Ebullierunt fluvius Ranas, & ingredientur domum tuam, & cubiculum lectuli tui, super stratum tuum, & in domos servorum tuorum, & in populum tuum, & in furnos tuos, & in reliquias ciborum tuorum. Denique tanta fuit eorum multitudo ut postea, quando hæc plaga cessabat, *Ægyptii* illas jam mortuas, congregaverint in immensos aggeres. Hinc ne minimus quidem locus tota *Ægypto* ab illis liber erat. Inficiebant omnes cibos, vasa, ollas, lances, sedes, mensas, domos, caveas, pœnuaria, cubicula, lectos, furnos: Complebant fora, inquit *Philo*, & cuncta ædificia tam sacra quam profana, tam privata quam publica, ad summas quoque contignationes obrepebant.

Longe gravior erat hæc plaga priore, quia prior tantum gustum cruciabat, hæc vero omnes sensus: Primo visum, erant enim vade magnæ atque deformes, 2 auditum, per molestam & assiduam coaxationem, 3 gustatum, quia esculentis & poculentis omnibus insidentes ea conspurcabant, 4 odoratum, teterrimo suo fœtore, 5 tactum, conscendebant enim mensas, lectos, ibique sedentium & cubantium corpora, pedes, manus, & facies invadebant. Quod si forte incredibile cuiquam videatur, *Orosium* legat lib. 5, cap. 10, ubi dicit Ranas, non Miraculo, ut fiebat in *Ægypto*, sed naturaliter integras regiones vastasse, & inter alias, regiones *Abderitarum*, ut omnes incolas inde expulerint.

Præcipua ratio cur hanc Deus plagam immiserit, fuit, ut puniret *Pharaonis* & *Ægyptiorum* nimias in conviviis, comestationibus, cibisque delicias, propterea dicit Scriptura quod Rana: præferunt vagarentur per furnos, per cibos, per mensas, easque fœdarent. 2 Ut puniret ipsorum libidinem, ideo dicit Scriptura quod magna etiam numero vagarentur per cubicula ubi dormiebant, per strata, & lectos.

Sed audiamus jam quomodo hunc locum morali sensu exposuerint Patres. *D. Gregorius Nyssenus* in vita *Moyse* per istas Ranas intelligit imagines turpes: Abbas vero *Rupertus* lib. 1 in *Exod.* cap. 9, libros impuros.

Imagines
turpes.

Audiamus *Gregorium*. Hæc immunda, inquit, Ranarum multitudo domos eorum, qui libidini vacant, inhabitat: Nam & in muris, & in aulis, diversæ ad luxuriam animi, picturæ, & in vasis sculpturæ impressæ nequitiam prædicant, quibus cogitatio

ad cupiditates revocatur, & tali visione cupiditatum ardor accenditur.

Assumo potissimum illa verba, *Pictura quibus cogitatio ad cupiditates revocatur*: Quis hac de re dubitet? cum experientia constet pias imagines excitare pias cogitationes, atque affectus? fatetur de se *S. Gregorius Nyssenus Orat. in Abraham*: Pendeat alibi pictura quæ exprimebat immolationem *Isaaci*, vidi illam, inquit, sapius, & sine lacrymis transire non potui.

Ex quo *Theodorus Episcopus Catanensis* hanc consequentiam trahit: Si *S. Gregorius*, inquit, inspectâ *Abrahæ* Historiâ flevit, quanto magis *Christi* crucifixi imago à nobis inspecta, ad lacrymas commovebit?

Narrat quidam nostri temporis Scriptor se aliquando fuisse in domo cujusdam magni Prælati ubi in aula visebatur expressa coloribus *Judith*, non in cubiculo *Holophernis*, gemmis monilibusque ornata, sed in supremo domus suæ cubiculo, induta cilicio, suffusa lacrymis, vultuque ad cælum converso Deum orans tanto fervore ac pietate ut illa luceret in vultu. Hanc picturam quoties aspiciabant Ephebi, servi, aliique domestici, ad pietatem, & puritatis amorem excitabantur.

Quod si tanta vis inest imaginibus piis ut animos aspicientium ad pietatem trahant, ac pias cogitationes injiciant, dico non minorem vim esse in imaginibus inhonestis, ut, sicut ait *Nyssenus*, cogitationes nostras revocent ad pravas cupiditates.

Ratioclarum est, quia ex corrupta nostra natura semper magis inclinamur ad vitia, & præsertim obscena, quam ad virtutes: Ergo longe facilius, & citius per turpes picturas cupiditates nostræ accenduntur ad turpia, quam per honestas commoveantur affectus nostri ad pietatem.

Propterea rideo si quis audeat dicere se cor impollutum habere, quando oculos turpibus spectaculis pascit. Flos pudicitiae floret in sensibus, & ex illo flore germinant fructus in corde, proinde nulla spes est pudori in corde, si oculi non protulerint flores. Hoc profert terra quod à satore acceperit: Accipit grana, & spicas rependit, si filiginem accipit, filiginem profert, & putamus cor nostrum producturum pudicitiae fructus, quos in eo non severint oculi?

Videte gemmas in conchis; non provenit illa ex intimis, seu
 N n 3 conchæ

conchæ medullis, sed aliunde haurit quod convertat in gemmam: Rorem ex aëre concipit, & gemmam efficit, & quo ros influxerit purior, eo nitidiorem gemmam formabit: Si vero sanguis aut virus plueret in-concham, non gemmam proferret, sed sordes. Tanti est quid concha exterius accipiat.

Siccor nostrum coquet quod oculi præsertim infuderint: Si uxorem *Putipharis* nudam, sollicitantem *Iosephum*, vel *Mariam* adulterium committentem cum *Venere*. Quis ex tanta visa libidine expectabit cor purum?

Narrat *Augustinus Lib. 1 de Civit. cap. 7* de quodam adolescente, qui in pariete spectabat adulterium *Iovis* cum *Danae*, atque ab hac tanta auctoritate, inquit, adhibet patrocinium turpitudini suæ, cum in ea se jactat imitari Deum. Adeo verum est quod ait *Gregorius Lib. 9 Epist. 9*. Adulterium discitur, dum videtur.

Merito ergo volebat *Aristoteles Lib. 7 Polit. cap. ult.* Magistratus curare ut nulla esset in tota urbe turpis pictura vel statua. Hæ enim, juxta *Gregorium Nyssenum*, sunt ranæ illæ *Ægyptiæ* quæ totas domos sædant atque commaculant.

Juxta *Rupertum* vero, illæ ranæ sunt libri impudici, præsertim Poëtarum, & Romanistarum, ut vocant.

Plurimos lego ad meliorem frugem conversos lectione librorum piorum. Legebat in curru suo Scripturam Eunuchus *Candacis* reginæ, & ex Ethnico factus est Christianus: Legebat vitas Sanctorum *Ignatius*, & ex milite mundi factus est miles *Christi*, Legebat libros pios *Theresa*, & ex profana facta est Sancta. Legebat Epistolas *Pauli Augustinus*, & ex fornicario factus est doctor Ecclesiæ: Legebant duo aulici Imperatoris vitam *S. Antonii*, & ex aulicis facti sunt eremitæ. Scio plures adhuc superesse, sed exiguum numerum respectu eorum qui per libros impuros corrupti fuere, & ex innocentibus facti sunt mancipia dæmonis.

Libri impuri.

Tales enim libri, inquit *Cicero* ipse, Ethnicus homo, *Lib. 2 Tusculan. q. q.* Molliunt animos, & nervos omnes virtutis elidunt. Imo ipse *Ovidius*, qui tam impura scripsit, hoc monitum dat: *Teneros ne tange Poëtas: Submoveo doctes impius ipse meas.* Audin? ipse pestilens Poëta, vociferatur, ne me attingas, non ait, ne me legas, sed ne quidem attingas, abi, recede, procul esto ne inficiaris: Ecce, prædicit periculum, malum & ruinam ante denuntiat si tetigerimus dumtaxat obscænos Poëtas.

Me.

Miraris? audi *Origenem Hom. 2 in Ierem.* ubi Propheta sic ait: *Calix aureus Babylon inebrians omnem terram: De vino eius biberunt omnes gentes, & ideo subito cecidit Babylon & contrita est.* Calix ille aureus, inquit *Origenes*, sunt Poëtae, aliique libri obscæni, verba habent aurea, sed plena veneno & sordibus, quæ interimunt animam hominis.

Quod enim in ejusmodi libris, non tantum ab Ethnicis, sed interdum etiam à Christianis compositis, magis passim in oculis legentium incidit quam una farrago omnium vitiorum, præsertim impudicitia, quæ, quasi honesta forent, nomine divinitatis teguntur.

Quibus lectis quocumque te converteris, nec terram, nec mare, ne quidem ipsum cælum invenies liberum ab ejusmodi sordibus: Si intres Silvas, si montes ascendas, sic campos percurras, illic posuere Deos, ac Deas quos Nymphas & Satyros vocant, monstra Lascivia. Si hortos ingrediare illic Deum posuere quo nihil impurius: Ipsos flores delicias hominum maculavere defloratione *Flora* quam florum Deam esse dicunt. Si mare ingrediare, illic describunt *Iovem* supremum Deorum, versum in Taurum rapientem, vehementemque dorso per fluctus juvenem puellam, ut fœdis cupiditatibus potiatur: Ne quidem cælum intueri quis potest quin illic videat quasi theatrum omnium flagitiorum: Hic habes ab hujusmodi Poëtis inter stellas & lumina mundi repositos, *Iovem*, *Martem*, *Herculem*, *Iunonem*, *Venerem*, *Mercurium*, *Saturnum*, omnes Deos, sed nullum nisi sceleribus infamem. *Iovem* adulteriis, *Martem* homicidiis, *Herculem* suo furore, *Mercurium* suis furtis, *Saturnum* sua crudelitate quæ proprius filios devoravit, *Iunonem* sua invidia ac zelotypia, *Venerem* denique publicam meretricem: Nulla cæli pars, si Poëtis credimus adulteris aut meretricibus vacat, Pleraque nymphæ in stellas mutatae sunt, & coronantur quia virginitatem habuere venalem.

Hæc, & similes sordes oculis nostris in libris obscænis obijciuntur, *Venus* describitur coronata sideribus septuaginta novem, & *Matri Dei* in ipsa Scriptura, non tribuitur nisi corona stellarum duodecim. Quis jam castitatem amet & impudicitiam horreat quando Meretrici quadruplo plus honoris inter stellas adscribitur, quam *Matri Dei* in cælo: Ergo inquit homines perdit, Luxuriemur, & fornicemur. Et quamvis nemo non sciat per Poëtarum

tarum audaciam ista esse conficta, inhærent tamen menti ista Deorum Dearumque vocabula, nec video quomodo inter tot titulos puritas animi integra possit consistere, nam etiam minimis, & fabulis libido accenditur, cui sapissime unus jactus oculi sufficit ut ardeat.

Hoc est quod ait *Minutius Felix* de Poësi, & comediis: Amorem dum fingit, infligit. Ergo tales libri dum pleni sordibus sunt, & quidem ita deauratis, ut aliquid divinitatis videantur habere, non possunt non animam, totumque hominem sordidum reddere, ideoque recte comparantur ranis *Egyptiis*.

Vix ranas produxerat *Moses*, cum idem fecerunt suis incantationibus malefici *Pharaonis*.

Tunc, inquit Scriptura, vocavit *Pharao* *Moysem* & *Aaron*, & dixit eis: Orate Dominum ut auferat ranas à me, & à populo meo, & dimittat populum ut sacrificet Domino.

Dixitque *Moses* ad *Pharaonem*: Constitue mihi quando deprecet pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo. Qui respondit: Cras. *Moses* ergo die crastina oravit Deum ut ranæ cessarent: Et mortue sunt, inquit Scriptura, de domibus, & de villis, & de agris, congregaveruntque eas in immensos aggeres. Videns autem *Pharao* quod data esset requies, ingravit cor suum, & non audivit eos sicut praeceperat Dominus.

DISCURSUS XIII.

Tertia & quarta plaga Sciniphum, & muscarum.

Cum videret Deus *Pharaonem* cor suum obdurasse, dixit ad *Moysem*, ut *Aaron* extenderet virgam suam, & percuteret pulverem terræ, eumque verteret in *Sciniphes*, & facti sunt, inquit Scriptura, *Sciniphes* in universa terra *Egypti*, in hominibus & iumentis.

Conati sunt idem facere Malefici *Pharaonis*, sed non potuerunt, inquit Scriptura: Numquid prius aquas mutarant in sanguinem, & produxerant ranas? quid ergo hoc sibi vult quod non possint pulverem mutare in *Scyniphes*? quia volebat hic Deus ostendere potentiam suam esse majorem quam potestatem diaboli, adeoque miracula quæ faciebant *Moses* & *Aaron*, esse vera atque divina miracula. mago.